

Seksuaalisuudesta psykopatian yhteydessä

Seksuaalisuudesta on kirjoitettu ja puhuttu, tehty elokuvia jne. siinä määrin että minua pelottaa ottaa tämä asia esiin. Siksi en halua kirjoittaa jotakin jatkeeksi kaikelle jo alueesta esitetylle, mutta tähänastinen tieto ja kokemus pakottaa minut päättelemään, että tämä on, jos ei haavoittavin, niin ainakin yksi haavoittavimmista tekijöistä puhuessamme ns. uhrien elämästä, nimenomaan psykopatian ollessa kysymyksessä. Joskus minua suorastaan hämmentää se, kuinka usein keskustelumme sisäisesti rikkinäisten naisten kanssa on johtanut siihen, että minä miehenä olen siinä määrin puhunut jopa intiimimmistä sukupuolisuuteen kuuluvista asioista näiden kärsivien ihmisten kanssa. Minun on nyt korostettava sitä, etten ole mikään terapeutti tai koulutettu henkilö käsittelemään näitä asioita, mutta käytännön sanelemasta pakosta joudun tähänkin, koska ammattilaisten resurssit on käytetty loppuun, eikä jokainen apua tarvitseva saa helpotusta sieltä, mistä sen luonnollisimmin tulisi löytyä.

Asia on niin häpeään sidottu, että jälleen kerran tulee mieleeni se, kuinka usein olen avun tarvitsijoilta kuullut, että he mieluummin keskustelevat maallikon, kuin ammattilaisen kanssa. Miten tämä tilanne on selitettävissä ilman, että syyllistettäisiin ammattilaisia? Niin psykologi, psykiatri kuin terapeuttikin ovat vain ihmisiä, yhtä vajavaisia kuin mekin. Oletko hämmästyntynyt kuullessasi tämän? No niin, vitsi vitsinä, mutta kysymys ei ole kenenkään syyllistämisestä, vaan epä-mukavasta todellisuudesta, jossa koko yhteiskunta on syyllinen niin hallintona kuin perheinäkin.

Tilanne on yksinkertaisesti ajautunut siihen mitä tänään näemme. Terapiaa ei saa läheskään jokainen sitä tarvitseva, ja surullinen mutta ei syyllistämiseen aiheen antava on sekin tosiasia, että etenkin viime kevään aikana useampikin autettavamme totesi: ”Minun on kotona etukäteen mietittävä ja jopa laitettava paperille, mitä uskallan kertoa terapeutilleni tai psykologille / psykiatrille!”

Millaisesta terapiasta silloin on kysymys, kun autettava pelkää kertomansa koituvan hänelle vahingoksi, etenkin kun on osaltaan kysymys lasten tulevaisuudesta? Psykopaateilla on ainutlaatuinen manipulointikyky lähes kaikkia ihmisiä ja elimiä kohtaan, ei vähimmin silloin, kun he lähes poikkeuksetta haluavat avioerossa lapset itselleen, jos ei muuten niin kiusaksi puolisolleen. Tri. Harekin korostaa sitä, etteivät nämä ihmiset todellisuudessa ole kykeneviä rakastamaan lapsiaan, koska koko maailma pyörii heidän oman napsansa ympärillä, ja liioittelematta he uskovat kaikkien muiden olevan olemassa heitä varten. Siksi he ovat valmiita ja valmistautuneita menemään jopa ammattilaisten luokse vakuuttaakseen nämä puolisonsa kyvyttömyydestä lasten hoitoon. Usein heidän esittämisesään on totuuttakin, mutta kuka kysyy heiltä, mitä he ovat tehneet saattaakseen puolisonsa siihen tilaan? Rikkinäinen puolisoikin on parempi vaihtoehto kasvattajana kuin psykopaatti, joka lapset saatuaan ensim-

mäiseksi miettii, mihin nämä voisi sijoittaa pois tieltä uuden uhrin etsimisen viedessä kaikki voimavarat.

En tänä päivänä yhtään ihmettele sitä, että minulle on kerrottu asioita, joita ei suurin osa ammattilaisista ole milloinkaan kuullut tai ajatellut olevan olemassa-kaan.

Minun tehtäväni ei ole perustella seksuaalisuuden merkitystä ihmiselämässä, sen ovat tehneet jo monet minua viisaammat. Kuitenkin tulee nyt korostaa näiden asioiden merkitystä niiden elämässä, jotka aivan käytännöllisesti ovat kaiken menettäneet psykopaatin alttarille. Minä puhuisin näistä asioista paljon mieluummin, kuin että kirjoitan niistä. Mieleissäni on valtava määrä asioita, joista tunnen pakkoa kirjoittaa, mutta toisaalta on niin paljon hyvin rikkinäisiä ihmisiä, joiden tulee tietää totuus, mutta joiden ei ole hyvä lukea liikaa yksinään. Siksi näiden asioiden selvittämiseksi olisi paljon parempi jokin ryhmä tai esitelmätilaisuus, jossa vieressä istuu toinen samoja kokenut, ja joka itkun tullessa tarjoaa olkapäänsä ja muutaman lohduttavan sanan.

Seksuaalisuus sisältää niin paljon, ettei sitä voi tällaisessa yhteydessä ryhtyä selvittämään. Nykyaikana seksuaalisuus herättää liian monessa ihmisessä vääriä ajatuksia ja mielijohteita, aivan kuten psykopaatti tiettyjä sanoja kuullessaan ajattelee jotakin aivan muuta kuin normaali ihminen. Uhrina olleet ihmiset ovat niitä harvoja tässä maailmassa, jotka kuin kantapäähän kautta on pakotettu näkemään näennäisten ja hyvän nimikkeen alla olevien asioiden lävitse. Hyvää ei ole kaikki se, mitä hyväksi kutsutaan, ja vääriä ja oikea ovat vaihtaneet paikkaansa. Vielä tänäänkin pätee se ajatus, että hyvä on parhaan pahin vihollinen.

Miksi niin moni uhri ajautuu entisestä irti päästyään vieläkin suurempaan ahdinkoon entistäkin painostavamman ihmisen kanssa? Koska hänessä on ihmisyiden ja läheisyyden kaipaus, joka vääristyneiden olosuhteiden pakottamana on väkisin saanut piirteitä, jotka tulisi poistaa ennen uuden ihmissuhteen aloittamista. Portit ja luukut tai ovet, joiden kautta psykopaatti pääsee uhriinsa käsiksi, tulisi ensin sulkea tai jopa poistaa, mutta kuka on kykenevä siihen, jos asioiden todellinen olemus säilyy salaisuutena ammattilaisellekin?

Kuinka moni on valmis, tuomitsemisenkin uhalla, kertomaan uhrille, ettei hänen puolisoaan minkään nykyisen tietämyksen mukaan voi muuttaa toisenlaiseksi, koska korkeimmankin tason ammattilaiset ovat yhtä mieltä siitä, ettei psykopaatin auttamiseksi tällä hetkellä ole mitään keinoja? Tiedän, että Raimo Mäkelä on tähän liittyvien kommenttiansa johdosta saanut kokea vihan ryöppyjä, mutta tosiasia on, että ns. persoonallisuushäiriöisiä on tuloksellisesti pystytty auttamaan, mutta useimpia varsinaisia psykopaatteja hoito on vain pahentanut.

Useimmat naispuoliset uhrin tutustumisemme ensi vaiheessa vannovat etteivät ikinä enää aloita uutta suhdetta. Mielestäni se on hyvä ja oikea asenne irrottautumisen aikana ja pari vuotta sen jälkeenkin. **Ihmisen on selvitettävä itselleen mikä on häntä itseään, ja mikä psykopaatin ymppäämää vierasta elämää.** Tämä selvittäminen ei voi tapahtua kuin vain harvois-

sa poikkeustapauksissa uudessa suhteessa. Mitä sillä tarkoitan? En taida itsekään tietää, mutta kun mahdollisuuksia ei pitäisi pois sulkea... Tarkoitan ehkä sitä, että jos joku uhri erikoisen onnellisessa tapauksessa löytää harvinaislaatuisten erityislahjaisen kumppanin, joka pystyy antamaan sijaa tällaisille selvittelyille, niin yksinäisyyttä ei tarvita.

Eräs henkilö soitti minulle kesällä luettuani kirjani. Hän puhui ensin muista asioista, mutta varsinainen kysymys koski kirjani toteamusta, että yksinäisyyden kokeminen on pakollinen jos haluaa tervehtyä. Kuinka iloiseksi hän tulikaan, kun selitin, etten tarkoittanut yksinäisyyden menoa, vaan ettei heti tule luoda uutta ihmissuhdetta. Jos kukaan, niin psykopaatin uhri tarvitsee ympärilleen ihmisiä ja uusia ihmissuhteita, mutta ei seksisuhteita eikä uutta parisuhdetta! Vertaisryhmätoimintamme peruslauseista yksi on: ”Meidän ei tarvitse eikä tule olla missään tekemisissä ihmisten tai asioiden kanssa, jotka vain vahingoittavat meitä!” Tämä pätee erikoisesti uskonnollisella alueella!

Yhdistyksemme tarkoitus ei ole muodostua joksikin suureksi etujärjestyksi, vaan päätehtävämme on tiedottaa näistä asioista ja tutustuttaa oikeat ihmiset toisiinsa. Hyvin harva uhri on kykenevä irrottautumaan aivan yksin. Useimmille on ollut ja on tarpeen vaikka vain yksikin ihminen, joka... ei jaa ohjeita, ei esitä omia mielipiteitään... vaan tukee ihmisessä sitä kaipuuta, joka etsii ulospääsyä kestävästä tilanteesta. Itse asiassa riittää monen kohdalla, kun vain yksikin ihminen sanoo, ettei tuollaista kenenkään tarvitse kestää. Riittää, kun joku sanoo, ettei toinen olekaan hullu, ei ole yksin näiden asioiden kanssa.

Uhri ei voi tehdä sen suurempaa virhettä kuin että antaa periksi kiireisille päätöksille. Virheellisiä päätöksiä ja ratkaisuja on jo tullut tehtyä useamman elämän ajaksi. Nyt on tärkeintä päästä vapauteen kaikesta ahdistavasta ja löytää ratkaisut loppuelämän elämiseksi ihmiselle arvollisella tavalla. Ei tule myöskään antautua luonnehäiriöisiin ajatuksiin, joita psykopaatti on koko ajan istuttanut mieleen. On suoraan luonnehäiriöistä ajatella, että nyt on saatava korvaus kaikelle menetetylle. Psykopaatti ajattelee näin hyvin suuressa määrin. Tulee tyytyä siihen, että pääsee irti entisestä, ja saa uuden elämän.

Itse olen joutunut kokemaan yksinäisyyden ahdistavuuden. Yli kolme vuotta on kulunut siitä kun vaimoni haki avioeron, enkä ole edes seurustellut kenenkään kanssa. Tiedän, mitä avioliittoon tottuneiden yksinäisten mielessä liikkuu (ennen kaikkea miesten), ja ajoittain tulee tunne että kuka tahansa kelpaisi, kunhan ei tarvitsisi olla yksin. Tässä kohden tulemme mitä järkyttävimpiin pettymyksiin, mitkä sitten lopullisesti ovat tuhonneet ihmiselämää. Etenkin luonnehäiriöisten uhreille on vuosikautia vakuuteltu, ettei heillä voisi olla parempaa aviopuolisoa, ja jos ero tulisi, vastassa olisi kylmä todellisuus: kukaan ei huolisi uhria, kun on sellainen tai tällainen. Tätä ei vakuuta vain puoliso, vaan seurakunta tai yhteisökin, johon uhri kuuluu!

Tämä on yksi saatanallisimmista valheista, mitä ihmismieliin tungetaan aivan psykopaattisin keinoin.

Tässä kohden voimme oikeutetusti puhua luonnehäiriöisestä käytöksestä, joka valtaa ympärillä olevat ihmiset. Minutkin aikanaan saatiin vakuutetuksi siitä, että ympärilläni olevia ihmisiä parempia ei ole olemassakaan, vaikka nämä koko ajan vain puhuivat minusta pahaa ja tekivät asioita, jotka tuhosivat minua. Minä en ole luopunut uskostani tai näkemyksistäni, jotka tiedän oikeiksi, minä vain olen sanoutunut irti kaikesta siitä, mikä rikkoo minua. Nyt olen tullut näkemään, että on olemassa oikeata ihmisyyttä, inhimillisyyttä ja todellista rakkautta, jonka keskellä ei koko ajan joudu kysymään: paljonko tämä maksaa?

Kärsivä kanssamatkaajani, sinulle ei kelpaa kuka tahansa, sillä olet elämässäsi jo menettänyt niin paljon! Nuoruutesi unelmat tuskin täyttyivät, vaikka kuka tietää mitä elämä tuo mukanaan. Ymmärrän kuinka mielesi on arka uuden ihmissuhteen luomiseen, mutta kuitenkin sisimmässäsi kaipaat rinnalla kulkijaa. Muista aina, että uskomattoman mukavat ja ihanat ihmiset elämäsi varrella saattavat olla korppikotkan vainun omaavia psykopaatteja, jotka etsivät uhria. Todellisuudessa mukava ja ihana ihminen ei tee itsestään mitään suurta numeroa, vaan antaa sinun itsesi tehdä johtopäätökset. Monet odottavat upeaa valkoista ratsua ja ihanaa prinssiä, ja pettyvät sitten kun toteavat kummankin paskantavan!

Uhrina ollut ihminen ansaitsee ja tarvitsee rinnalleen hyvän ja juuri sen oikean ihmisen, joka tuskin tulee ovelle soittamaan ovikelloa ja kysymään asuisiko tässä mukava ihminen. Uhrin yksi oppitunti on erottaa hyvät pahoista, ja pelostakin huolimatta etsiä selkeiden ihmisten pariin, jotka vielä ovat ihmisiä. **Ensimmäisen vapaan valitseminen on silkkaa hulluutta ja unelmamaailmaa!** Kun näinkin paljon aikaa on kulunut, ei kannata hötkyillä. Se oikea löytyy oikealla ajalla oikeasta paikasta!

Yksi tärkeimmistä perussäännöistä uhrin elämässä on totuus. Psykopaatti ei missään kohden ole totuudessa eikä ole totta. Koko petos perustuu valheeseen ja valheellisuuteen, eikä uhrilla ole varaa samojen keinojen käyttämiseen. Vapautuminen ja eheytyminen perustuvat totuuteen ja totuudellisuuteen. Meidän täytyy olla totta voidaksemme elää elämämme arvollisissa olosuhteissa. Siksi useimpien on myönnettävä siihenkin ajatukseen, että vaikka alussa vannoo jäävänsä loppuelämäkseen yksin, sydämen kuitenkin täyttää kaipaus todelliseen ihmissuhteeseen. Kunnon ihmisiä on tänä päivänä harvassa, mutta heitä on kuitenkin.

Keskusteluissa monien uhrien kanssa on tullut julki se seikka, että he irtautumisensa jälkeen ovat kokeneet psykopaateiksi katsomiensa ihmisten lähestymistä. Joskus tämä tunne liittyy vanhoihin pelkoihin, mutta olen vakuuttunut siitä, että uhrin ovat erikoisen suuressa vaarassa joutua uudelleen psykopaatin valtaan. Siksi varovaisuus on tärkeää.

Seksi ilman rakkautta on pornoa. Sen on sanonut useampikin tunnettu terapeutti. Jos luonnehäiriöinen ihminen pystyy rakastamaan vain itseään, eikä rakkaus riitä puolisoon saati sitten lapsiin tai lähimmäisiin, niin millaista rakkautta on kokenut Ih-

persoonan / psykopaatin uhri? Tiedämme kirjoista sekä useiden ihmisten kertomuksista, että hyvin monet psykopaatit ovat eräänlaisia Don Juaneja tai Donna Juaneja, edellisiä enimmäkseen. Tuleeko kukaan todella ajatelleeksi, millaisissa olosuhteissa tässä mielessä uhrin ovat eläneet, ja mitä heidän mielessään liikkuu, millaiset heidän odotuksensa tulevaisuudelta ovat, vai onko niitä ollenkaan?

Ihminen tarvitsee toista ihmistä, ainakin me uskomme siihen. Pohjattoman pettynyt ihminen kokee tavattoman vaikeaksi luottaa enää keneenkään, ja siksi kuulemme niin useiden kovia kokoneiden vakuuttavan elävänsä loppuelämänsä yksin. Mutta niin kuin olen jo kirjoittanut, meidän ainoa toivomme eheytymiseen on totuus ja rehellisyys.

Tietty eheytyminen aika eriytymisineen entisestä elämästä on välttämätön, ja tämän aikaa on hyvä ajatella yksin jäämisen mahdollisuutta. Mutta tulee kuitenkin se hetki, jolloin tuntee normaalin tilanteen palautuvan ja selviää kuka on kuka, mikä on ollut rikki ja on nyt eheytyneet, ja mikä kaipaa todellista ihmisyttä ja osallisuutta ihmisarvoiseen elämään. **Ihmisarvoista elämää voi parisuhteessa elää vain elämää kunnioittavan henkilön kanssa.** Psykopaatti tai vastaava ei arvosta muuta kuin omaa elämäänsä ja omaa parastaan, ja kaikki ihmiset hänen ympärillään ovat vain hänen tarpeidensa toteuttajia ja täyttäjiä.

Aivan hiljattain eräs autettavamme totesi iloisena, että hän on löytänyt nyt kumppanin, jonka kanssa saa olla aivan oma itsensä, eikä tarvitse esittää tai näyttää mitään! Tämä on juuri sitä, mitä toivomme jokaiselle autettavallemme.

Olemme jo kirjoittaneet siitä, että lh-persoonat esiintyvät kuin teatterin kulisissa naamio kasvoillaan. He ovat tottuneet erilaisiin rooleihinsa, koska he eivät todellisuudessa tiedä muusta — he ajavat samaa itselleen ominaista raidetta, ajattelemattakaan jollekin muulle raiteelle siirtymistä. Selviytyäkseen tällaisesta yksiraiteisuudesta, on läheisen henkilön mukauduttava tavalla tai toisella siihen, koska toinen ei voi kuvitellaakaan muutosta. Lh-persoonaa kyllä saattaa lupailla kaikenlaista ja ajoittain näyttää siltä kuin muutos todellakin tapahtuisi, mutta kaikki on sittenkin vain teatteria, jokin uusi rooli.

Eräs pahasti luonnehäiriöinen vaimo aikanaan alkoi hyvin voimallisesti muuttaa puhetapaansa ja esiintyi aivan kuin toisena henkilönä. Miehen lopulta hermostuttua ja kyllästyttyä tällaiseen teatteriin, vaimo selitti: ”Minä olen löytänyt itselleni uuden persoonallisuuden ja pidän siitä kovasti! Minulle on samantekevää mitä sinä siitä ajattelet!

Kaiken tällaisen keskellä uhrikin pakosta, alitajuisesti, alkaa myös esittää jonkinlaista roolia, koska hän ei voi olla oma itsensä. Jokainen, joka ei ole aidosti oma itsensä, esittää roolia, näyttellee jotakin muuta. Luonnehäiriöinen on niin tottunut esittämiseensä, ettei se häntä ehkä rasita, mutta hänen lähellään oleva ihminen on jo kaikesta tässä elinpiirissä kokemastaan niin uupunut, että näyttelyminen vie hänen loputkin voimansa. Ja juuri tässä tilanteessa psykopaatti pääsee jälleen kerran niskanpäälle, ja saattaa jopa psykiatriin

edessä tällä todistaa, ettei puoliso ole kunnossa, koska ei ole oma itsensä, vaan esittää jotakin! Onko psykopaatille täysi arvoitus se, että hän itse on kaiken aikaansaanut, siitä tuskin on saatavissa luotettavaa tietoa!

Kun tämän kaiken siirtää seksuaalisuuteen, joudumme todella murheelliselle alueelle. Jos kumpikaan ei sairaa osapuolen käytöksen ja olemuksen johdosta voi olla oma itsensä, niin mitä on se rakkauselämä ja seksuaalisuus, mikä vallitsee näissä perheissä? Tästä en ole mistään lukenut enkä usko siitä juuri keneenkään kirjoittaneen juuri oikealla nimellä, koska tämä alue sisältää niin häpeällistä ja luonnostaan kiellettävää todellisuutta.

Kaikki on ehkä alkanut mitä suurimmalla ja kuumisimmalla ihastuksella ja rakastumisella, ennen kaikkea koska psykopaatit ovat niin hurmaavia ihmisiä. Joku jopa parikymmentä vuotta tällaisessa liitossa oleva nainen saattaa vieläkin säälitellä miestänsä, joka ajoittain on niin ihastuttava ja rakastettava, vaikka nainen onkin vuosikausia joutunut turvautumaan psykiatriseen hoitoon miehen väkivaltaisuden tähden!!!

Uhri joutuu irtauduttuaan kokoamaan elämänsä käytännöllisesti katsoen kokonaan uudelta pohjalta, ja jos näistä asioista ei puhuta eikä niitä selvitetä, jäävät väärän seksuaalisuuden tuottamat haavat näkymättömissä tuottamaan sellaista tuskaa, joka ehkäisee todellisen ja lopullisen eheytyksen.

Tiedän hyvinkin laajasti opetetun, jopa tunnetun eduskunnassa vaikuttavan kristillisen henkilön puolesta, ettei kahden toisiaan rakastavan ihmisen kesken ole mitään hävettävää ja kiellettyä seksuaalisuuden alalla. Mutta me emme nyt puhukaan kahdesta toisistaan rakastavasta ihmisestä, vaan olotilasta, joka on verrattavissa Tukholman syndroomaan sisältyviin pakon edessä tehtyihin ratkaisuihin ja valintoihin. Ihminen tekee sellaista, mikä syvällisesti rikkoo häntä, kun hän pyrkii säilyttämään henkensä tai saamaan osakseen edes hiukan rakkautta.

Voimme todeta monen uhrin kertomuksen perusteella, että jopa seksin alueella joutuu tavalla tai toisella maksamaan kaikesta. Ei ole harvinaista sekään, että psykopaatti tarjoaa puolisolleen rahaa, nauttien siten ajatuksesta, että makaa maksullisen naisen kanssa. Psykopaattinainen ei niinkään tarjoa rahaa, mutta kiristää kaikella muulla mahdollisella tavalla puolisoaan. Esimerkkinä se, kuinka kertomustemme Maija todella vakavan riidan keskellä matkalla supermarketiin alkaa nostella auton penkillä hamettaan ja silittelee säariään miehen katsellessa, viestittäen, että tämän kaiken menetät, jos et nyt luovuta.

Maijan kaltaiset ihmiset pukeutuvat mielellään seksuaalisesti kiihottavasti joko tiedostaen tai tiedostamattaan. Tässä kohden olisi hyvä kuulla useampien ihmisten kertomuksia, koska yleensä ottaen on melko paljon eriäviä mielipiteitä sen suhteen, onko tällaisen ihmisen käytös totuttua ja tiedostamatonta, vaiko tarkoituksellista. Miespuoliset henkilöt ilmeisestikin rakastavat pukeutua näyttävästi ja kiinnostusta herättävästi, ainakin ulkopuolisia ihmisiä tavattaessa. Puolison toivoessa kotonakin samanlaista huomioimista hä-

nen suhteensa, törmäämme jälleen kerran seikkaan, jonka avulla voidaan kiusata toista äärimmilleen. ”Jos olisit toisenlainen, voisin kotonakin olla yhtä ihastuttava, kuin työpaikallani ja seuraelämässä!”

Kuinka monessa kodissa löhöääkään olohuoneen parhaalla sohvalla todellinen jokapäiväisen elämän ”Uuno Turhapuro”, jolle olemme tottuneet nauramaan valkokankaalla. Tässä jälleen kerran yksi tekijä, joka omalla tavallaan on sulkenut silmämme todellisuudelta. Uunolle nauretaan sydämen pohjasta, koska hän monella tapaa kuvaa niin todellisesti tiettyä puolta suomalaisessa mieheissä.

Jos kuitenkin tutkimme häntä suomalaiseen elämään soveltuvalla psykopaatin piirretestillä... niin, onko kukaan todella koskaan tullut ajatelleeksi sitä puolta asiasta, mikä tuottaa tavatonta tuskaa hänen puolisolleen ja sukulaisilleen?

Uunon asu herättää tavatonta huvittuneisuutta, eikä ketään hämmästytä se, jos hän presidenttinäkin pukeutuu oman linjansa mukaisesti. Uuno on Uuno ja saa olla sellainen, eikä asu vaikuta arvioihin, koska se on hänen tavaramerkkinsä. Hänet on hyväksytty osaksi suomalaista kulttuuria. Olisiko tässä yksi selitys siihen, miksi psykopatia on niin vaikea havaita kaiken huvittavuuden ja juuri asiaan sopivien kulissien takaa? Niin Uunon vaimo kuin hänen appiukkonsakin ovat ajoittain suoranaisten hermorumahduksen kourissa.

Pidän Turhapuroelokuvista, ja tämä on vain eräänlainen miellelyhtymä, joka kuvaa meille sitä, miten katselemme tiettyjä asioita vain kapeasta näkökulmasta. Kuinka monelle psykopaatin uhrina olevalle tuleekaankin hiukan outo olo seuratessaan elokuvaa, sillä se ei ole vain elokuvaa, vaan melko karmeassa muodossa monen ihmisen todellisuutta.

Itse ihmettelin aikanaan ensimmäisiä ”Pokka Piitä” – sarjan jaksoja katsoessani sisäistä reaktiotani. Mikä tässä oli niin ajatukset todellisuuteen vievää? Olinko itse kokenut samaa, olinko juuri niin kuin tuo Richard- parka, josta suorastaan säteilee sisäinen kärsimys kaiken huvittavuuden keskellä? Kyllä, kaikkea samaa olin kokenut ainakin seurakuntayhteydessäni, ihmetellessäni useiden ihmisten suorastaan aristokraattista käytöstä ja mahtipontista esiintymistä usein aivan turhapuromaisen elinpiirin keskellä.

Naapurin rouvan sekä hänen veljensä suoranaisten kauhu Hyasinttia kohtaa tulee erikoisesti julki noissa niin säväyttävissä kahvihetkissä, missä naapurin rouva lähes joka kerta läikyttää kahvia tai järkytyksen keskellä lennättää koko mukin lattialle tai pöydälle. Hän kokee täydellisen ala-arvoisuutensa tämän niin mahtipontisen henkilön läsnäolossa, koska koko ajan hänelle vakuutetaan hänen rahvaanomaisuuttaan. Usko tai ei, tämä on yksi todella osuva kuvaus suomalaiselle psykopatialle, missä toisen erinomaisuus ei suo mitään tilaa kenenkään toisen ihmisen hyvälle puolille. Kaikki Hyasintin käytös johtaa toisten ihmisten alemmuudentunteeseen ja huonojen ominaisuuksien esiin nostamiseen, jos niitä nyt sitten todellisuudessa on ollenkaan. Kukaan ei hänen läsnäolossaan voi olla oma

itsensä, vaan on pakotettu unohtamaan itsensä ja ylistämään tavalla tai toisella ”ihanaa” kutsuemäntäänsä.

Hyasintti järjestää kynttiläillallisiensa ja kutsuu mieleisiään vieraita, tietysti mahdollisimman korkeaarvoisia, kuten hänen ”omaan aristokraattiseen arvoonsa” sopii. Hän nauttii ihmisten kestitsemisestä, mutta kaiken takana on motiivina vain oman hännän nostaminen, vieraalta suorastaan vaaditaan ylistäviä ja Hyasintin tsetuntoa kohottavia kommentteja. Halutesaan mieheltään ennakoarvion kattauksen henkeäsalpaavasta vaikutuksesta, saattaa hän laittaa Richardin tulemaan huoneeseen niin monta kertaa, että tämän pakon edessä esitetty hämmästyks ja ihastus on kyllin vakuuttava.

Olen usein ihmetellyt sitä, kun psykopaattisille ihmisille on heidän mieleisensä suhtautuminen ja esiintyminen niin tärkeätä, että heitä ei yhtään näytä vaivaavan toisen osapuolen teatraalisuus. Tässä jälleen kerran törmäämme tuohon seikkaan, joka pakottaa toisenkin osapuolen esittämään sellaista roolia, joka usein ei ollenkaan sovi hänelle.

Nämä ovat niin ikäviä asioita, että pakostakin jälleen kerran harhauimme pois itse aiheesta. Toisaalta on hyvä hiukan poukkoilla sinne tänne, jotta jaksamme omaksua tarpeelliset tosiasiat. Meille ei ole kerrottu mitään sen paremmin Hyasintin kuin Uunonkaan seksielämästä, joskin ainakin Uunon kohdalla olemme tulleet näkemään hänen omalla tasollaan tavattoman Don Juanin hahmonsa.

Niin kuin olen jo sanonut, en pidä sen paremmin Uunoa kuin Hyasinttiakaan psykopaattina, mutta heidän käytöksensä on kuin suoraan monien suomalaisten psykopaattien elämästä. Me tunnemme kumpaakin kohtaan sympatiaa ja empatiaa, jostakin kumman syystä, vaikka he niin selvästi omalla käytöksellään tuhoavat toisten ihmisten persoonallisuutta. Niin psykopaateille ominaisen Don Juanin hahmonkin olemme jo pelkästään medioiden välittämän kuvan perusteella hyväksyneet nykyajan henkeen kuuluvaksi. Eräässä televisio-ohjelmassa annettiin jopa ymmärtää, että Don Juan todellisuudessa on sankarihahmo ja edelläkävijä. Kukin saa pitää mielipiteensä, mutta asian toinen puoli on aivan liian karmiva voidaksemme yhtyä tämänkaltaisiin lausuntoihin.

Meidän piti siis puhua seksuaalisuudesta. Mitä kokee ja on kokenut tällaisissa olosuhteissa elänyt nainen, jonka mies jatkuvasti ihanoi muita naisia ja silti pitää rautaisessa otteessa omaa puolisoaan eristäen tämän kaikin mahdollisin tavoin ulkopuolisesta maailmasta? Esimerkkinä mainittakoon kuinka joku mies myy pois perheen hyväkuntoisen henkilöauton ja hankkii epäilyttävässä kunnossa olevan asuntoauton vain siitä yksinkertaisesta syystä, ettei vaimolla ole kuorma-autokorttia, jota uuden auton ajaminen edellyttää. Vaimo ei siis voi lähteä juuri minnekään useamman lapsen kanssa, kun lähiseudulta ei kulje yhtään linja-autoa. Sama mies saattaa sitten lopettaa perheen lehdet, jottei vaimo tietäisi häntä kiinnostavista tapahtumista. Kun lisäksi tulee vielä se, että mies on ottanut haltuunsa perheen kaikki rahavarat, on puoliso kuin jäädytetty paikallensa. Kun mies väsyneenä tulee

kotiin työstään, on vaimon ehdoton ensimmäinen edellytys palvella miestänsä parhaansa mukaan, ja jääkaapissa tulee olla juuri kaikkea sitä, mitä mies siellä haluaa olevan.

Tässä kohden tulee mieleen hyvin erikoinen piirre tällaisten perheiden kohdalla. Niin kauan kuin kumpikin osapuoli käy töissä ja ansaitsee kohtalaisen hyvin, keskittyy kaikki kiusaaminen ja toisen alistaminen määrättyihin asioihin. Mutta kun erikoisesti vaimon tulot pienenevät ratkaisevasti, usein miehen aikaansaaman henkisen ja joskus ruumiillisenkin uupumuksen takia, tulee suuri muutos asenteisiin. Vaimo on nyt pidemmällä sairauslomalla tai sairauseläkkeellä, tai ehkä työttömänä, koska juuri hänet on irtisanottu henkilökuntaa vähennettäessä — hänessä on näkynyt selviä väsymisen merkkejä ja siksi juuri hänet niin mielellään irtisanotaan.

Niin käsittämätöntä kuin se onkin, juuri nyt alkaa elämänvaihe, jossa mies kokee itsensä hyväksikäytyksi ja perheen ainoaksi todelliseksi elättäjäksi, eli koska hän tähän asti on niin hyvin pitänyt huolta perheestään, on nyt vaimon tehtävä oma osuutensa. Eli hän maksaa nyt eläkkeestään tai työttömyyskorvauksesta KAIKKI perheen päivittäiset kulut! Joka päivä on oltava pöydässä ruokaa, riippumatta siitä tuleeko mies edes kotiin ruoka-aikana. Tarjousruokien kattaminen pöytään koetaan suureksi loukkaukseksi, ja niin äiti usein itse syö maksalaatikkoa tai jotakin halpaa tarjousruokaa, valmistaen miehelle nautanpaistia tai vastaavaa.

Nainen on aivan omalaatuisen hienosäikeinen otus, pahoittaen mielensä monista sellaisista asioista, joita mies vain ihmettelee. Mutta syötyään ruoka-annoksensa mies hymyilee kauniisti ja kertoo niin kaipeavansa sänkyyn vaimon kanssa. Tämä on itsestäänselvyys, eikä se aina näytä katsovan edes tiettyihin jaksottaisiin päiviin naisen elämässä. Miehellä on etuoikeutensa, ja jos nainen ei asemaansa tajua, on hänessä jokin pahasti vialla. Kuinka monen naisen itsetunto ja persoonallisuus onkaan jo niin pahasti hajalla, ettei hän voi muuta kuin huokaista ja yrittää hymyillä ja näyttää rohkealta. ”Kyllä, kyllä se on oikein mukava”, ja tässä kohden tulemme siihen, mikä niin usean tällaisen parin johtaa huumaavien aineiden käyttöön, ikävän usein.

Miksi seksuaalisuus on tässä kohden niin vaikea asia? Muistakaamme väitteemme, että ilman rakkautta seksi on pornoa. Kaikesta kertomastamme päätellen näiden ihmisten välillä ei ole, eikä hyvät ihmiset sentään voikaan olla mitään todellista kiintymystä, koska todellinen kiintymys ja rakkaus perustuvat korostetusti sanoaksemme totaalaisesti empatiaan. Siitä huolimatta kumpikin vakuuttaa rakastavansa toista, etenkin luonnehäiriöinen osapuoli. Hänen sanansa vain eivät kuulosta vakuuttavalta, koska hänen tunnepuolensa on juuri sen mukainen, mitä kuuluisat tutkijat väittävät: hän osaa nuotit, mutta ei käsitä säveltä. Ja sävel ja sen erilaiset vivahteet on juuri se, mitä jokainen todellinen nainen odottaa ennen kaikkea sukupuolisessa kanssakäymisessä. Kun häneltä sitten väkisin vaaditaan rakkaudentunnustuksia ja toisen ylistämistä, ajautuu hän-

kin vähitellen eräänlaiseen valheelliseen maailmaan, mistä häntä ei tule syyttää, sillä hän todellakin elää mitä suurimmassa määrin Tukholman syndroomaa muistuttavassa tilassa.

Hän ei mukaan joutuessaan (hyvä ilmaisu, vaikka niin itse sanonkin!) käsittänyt mistä tulee osalliseksi. Olen vakuuttunut siitä, ettei yksikään psykopaatti papin edessä seistessä todella tarkoita sitä mitä sanoo, tai hän sanoo mitä hän omassa mielessään tarkoittaa. Juuri tässä kohden on sana ”tahdon” joutunut mitä suurimman väkivallan ja väärinkäytöksen uhriksi. Jos tulkitsemme psykopaatin sisimmässä vallitsevaa ajatustaavaa, merkitsee hänen juhlallinen vakuutuksensa suurin piirtein tätä: *”Minun mielestäni sinä olet nähin olosuhteisiin nähden paras saavutukseni, koska ketään muuta en ole onnistunut tähän asti tuomaan. Olet aivan mukavan näköinen ja oloinen ja tällä hetkellä ei muuta mahdollisuutta ole. Uskon sinun tyydyttävän kaikki maalliset tarpeeni, ennen kaikkea sängyssä, ja uskon sinun olevan tärkein henkilökohmainen palvelijani tulevan elämäni aikana. Minä huomioin sinun tarpeesi sen mukaan, mitä omalta hyvinvoinniltani ja sen hoitamisesta jää jäljelle. Totisesti, minä tahdon, koska tarvitsen sinua. Sinä olet varmaankin oppiva tyytymään hyvin vähään, koska minä olen niin tärkeä henkilö, että kaikkien lähelläni olevien on keskityttävä minun miellyttämiseeni. Ja jos kaikki ei mene tahtoni, julkilausumani tahdon, mukaan, onhan aina mahdollista että tapaan jonkun paljon sinua komeamman ja sopivamman kumppanin.”*

Olisiko kaikki hiukan tähän malliin? Ja kaiken tämän keskellä nyt sitten vaimolta odotetaan alistumista ja miehen tahdon täydellistä noudattamista! Tuntien naisen sielunrakennetta itsellenikin yllättävän paljon, voin vain ihmetellä miten naiset yleensä selviävät hengissä kaiken tämän keskellä!

Koska kaikki on laidasta laitaan luonnotonta, ja uhri toimii pakon ja uhkailujen alla, kärsii seksuaalisuus ehkä kaikkein eniten. Miksi? Näyttää siltä, että hyvin useissa perheissä kaikki henkinen läheisyys, kaikki henkiset lähestymistavat ja –keinot on tilanteen mukanaan tuomien tekijöiden johdosta korvattu sillä, mikä selvimmin tuottaa ihmiselle mielihyvää: seksillä.

Jos psykopaatin mieli on paha työpaikalla sattuneiden pettymysten johdosta, tulee tämä kotiin ”kaupan” kautta ja ainoa todella lievitystä tuova seikka on seksi. (Tämä ei toki päde jokaisen psykopaatin kohdalla. On sellaisiakin, joita seksi ei kiinnosta ollenkaan.) Tämän voi ymmärtää vain sellainen, joka on päässyt näkemään sen vähän, mitä psykopaatin mielenelämästä on mahdollista havaita. Hänen on hyvin vaikea löytää kompensatio kokemiinsa pettymyksiin omasta mielenmaailmastansa, koska hän on hyvin tunneköyhä, tai tunneköyhyyden rajan alapuolella. Ja jokin hänen sisimmässään kaikesta huolimatta kuuluttaa, että kumppani ei sittenkään ole kykenevä henkisesti tukemaan häntä juuri oikealla tavalla.

Siksi etenkin alkoholin vaikutuksen alaisena hän itse tarkastelee tapahtunutta juuri seksitilanteessa kailta mahdollisilta puolilta. Ja monien todistusten mukaan tämä ensisilmäyksellä dialogilta vaikuttava kes-

kustelu ja yhdessäolo sittenkin on vain monologi, jossa käydään lävitse mitä hämmästyttävimpiä ja asiayhteydestään irti olevia asioita. On todellakin hämmentävää huomata, miten suuressa määrin psykopaatti leijailee ja heittelehtii ja pomppii asiayhteydestä toiseen. Alkuperäinen, tämänpäiväinen pettymys oli lähtökohhta tälle halulle olla yhdessä ja vuodattaa sydämensä, ja jos pettymyksen syytä ei tunnin vatkaamisen ja syyllisyyden perustelemisen johdosta saavuteta, siirtyy puolustelu jopa vuosikautia sitten tapahtuneisiin tapahtumiin.

On surullista ajatella sitä, että niin moni ihminen tällaisessa tilanteessa joutuu istumaan ja silittelemään ”kiusatun” poskea tai hiuksia ja kuuntelemaan tuntikausienkin pohdiskeluja, jotka aina päättyvät siihen, kuinka paskamaisia kaikki ihmiset ovat. Ja kaiken tämän keskellä lähes poikkeuksetta muistutetaan kumppanin kaikista mahdollisista rikkomuksista ja vääristä syytöksistä. Siten kuuntelija ei loppujen lopuksi tiedä onko psykopaatti vihainen jollekin työtoverilleen vai ko hänelle. Ja kun kiusaajan mieli on keventynyt ja useampi lasillinen nousee päähän, tulee kaiken päälle koko illan kohokohta, jolloin kumppanin tulee olla täynnä intoa ja intohimoa, niin että sairas mieli saa korvauksen kaikista kokemistaan pettymyksistä! Voi pyhä yksinkertaisuus! Ja me vain nauramme ja kehumme juuri niitä ihmisiä, jotka toisen täysin nujertavat! ”Voi kuinka ihana kumppani sinulla onkaan, kaikki tällainenhan kuuluu elämään! Mitä sinä turhaan valitat!”

Millainen sekava tila syntyykään kenen tahansa tällaisen keskellä elävän mieleen! Siitä toipuminen ei tapahdu hetkessä, ja useilla kaikesta selviäminen on loppuelämän pituinen projekti. Onneksi jo lyhyempiäkin aika tuo mukanaan suurta eheytymistä, mutta osa koetusta palaa mieliin vielä vuosienkin kuluttua. Sen tähden on ensiarvoisen tärkeää selvittää nämä menneisyyden haamut ja antaa niille oikea nimi. Jos kaikkea ei yksityiskohtaisesti ja rehellisesti kohdata terapiassa tai oikean ihmisen kanssa tapahtuneessa keskustelussa, nämä luurangot kolistelevat jossakin aikaansaaden liittymäkohtia entiseen elämään, ja sitä juuri uhrin tulee välttää äärimmäisyyksiin asti. Ei ole kysymys kaikkein hulluimpienkin asioiden tunnustamisesta, vaan uhrin itsensä kannalta **oikeanlaisesta tunnustamisesta**. Kun asia on nähty oikeassa valossa, menettää se otteensa ja ihminen voi kulkea eteenpäin ihmisarvoisessa elämässä.

Copyright Markku Vuori 2004

Kaikki oikeudet pidätetään.